

18.11.2020

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

jännitteiden lisääntymisestä Varoshassa Turkin laittomien toimien johdosta ja tarpeesta käynnistää neuvottelut pikaisesti uudelleen (2020/2844(RSP))

Michael Gahler, Kris Peeters, Željana Zovko, Vangelis Meimarakis, Lefteris Christoforou, Peter van Dalen, Manolis Kefalogiannis, Isabel Wiseler-Lima, Loucas Furlas, Paulo Rangel, Miriam Lexmann, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Milan Zver, Sandra Kalniete
PPE-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma jännitteiden lisääntymisestä Varoshassa Turkin laittomien toimien johdosta ja tarpeesta käynnistää neuvottelut pikaisesti uudelleen (2020/2844(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat ja erityisesti päätöslauselman 414 (1977), päätöslauselman 550 (1984), jossa todettiin, että pyrkimyksiä asuttaa mikä tahansa osa Varoshaa muilla kuin sen asukkailla ei voida hyväksyä ja kehoitettiin siirtämään tämä alue YK:n hallinnon alaisuuteen, päätöslauselman 789 (1992), jossa kehoitettiin ulottamaan YK:n rauhanturvajoukkojen hallinnassa oleva alue kattamaan Varosha, sekä päätöslauselman 2537 (2020);
- ottaa huomioon 19. toukokuuta 1979 tehdyn kymmenkohtaisen sopimuksen Varoshan uudelleenasuttamisesta YK:n johdolla,
- ottaa huomioon 15. ja 16. lokakuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät ja aiemmat asiaa koskevat neuvoston ja Eurooppa-neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Josep Borrellin 13. lokakuuta 2020 antaman julkilausuman Varoshan tapahtumista,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston puheenjohtajan 9. lokakuuta 2020 antaman julkilausuman Kyproksen tilanteesta,
- ottaa huomioon varapuheenjohtajan / korkean edustajan Josep Borrellin 6. lokakuuta 2020 antaman julkilausuman Famagustan uudelleen avaamisesta Turkin toimesta,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Turkia koskevista komission kertomuksista ja erityisesti viimeisimmän 13. maaliskuuta 2019 antamansa päätöslauselman¹, jossa Turkia kehoitetaan siirtämään Famagustan suljettu alue YK:n alaisuuteen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 550 mukaisesti ja pidättymään toimista, joilla muutetaan saaren väestötasapainoa laittomien siirtokuntien politiikalla,
- ottaa huomioon 14. syyskuuta 2020 antamansa päätöslauselman Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen valmistelusta, erityisesti vaarallisesta eskaloitumisesta ja Turkin roolista itäisellä Välimerellä², jossa korostettiin, että lisäpakotteet voidaan välttää vain vuoropuhelun, vilpittömän yhteistyön ja paikalla tapahtuvan konkreettisen edistymisen avulla,
- ottaa huomioon varapuheenjohtajan / korkean edustajan 15. marraskuuta 2020 antaman julkilausuman, jossa pidettiin valitettavana Varoshan aidatun alueen avaamista ja Kyproksen kysymyksen ratkaisemista koskevien YK:n periaatteiden vastaisia

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0200.

² Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0230.

lausuntoja, sillä ne lisäävät epäluottamusta ja jännitteitä alueella, ja jossa pyydettiin peruuttamaan pikaisesti nämä toimet;

- ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Turkki on EU:n ehdokasvaltio ja tärkeä kumppani; ottaa huomioon, että ehdokasvaltiona Turkin odotetaan noudattavan tiukasti demokratian periaatteita sekä kunnioittavan ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta, mikä koskee myös kansainvälisten yleissopimusten noudattamista;
- B. ottaa huomioon, että Turkki on Naton jäsen ja sitä olisi kannustettava tekemään osansa alueen vakauden säilyttämisessä;
- C. ottaa huomioon, että Turkin jatkuva etäännyminen yhä kauemmas eurooppalaisista arvoista ja normeista on aiheuttanut sen, että EU:n ja Turkin suhteet ovat historiallisen huonot ja kiristyneet niin paljon, että molempien osapuolten on arvioitava perusteellisesti uudelleen suhteiden nykyisiä puitteita;
- D. ottaa huomioon, että syyskuussa 2019 Turkin ulkoministeri Mevlüt Çavuşoğlu vieraili Varoshan aidatulla alueella ja ilmoitti Turkin ”pääkonsulaatin” avaamisesta laajemmalla Varoshan alueella;
- E. ottaa huomioon, että helmikuun 2020 alussa Turkin varapresidentti Fuat Oktay vieraili Varoshan aidatulla alueella yhdessä ”Kyproksen turkkilaisen osan johdon jäsenten” kanssa ja johti ”Varoshan huippukokousta”, jossa käsiteltiin ”hylätyn Varoshan kaupungin avaamiseen liittyviä oikeudellisia, poliittisia ja taloudellisia näkökohtia”;
- F. ottaa huomioon, että elokuun 2020 alussa Kyproksen turkkilaisen osan niin kutsuttu pääministeri Ersin Tatar totesi, että Varosha ei ole osa kokonaisratkaisua ja että Turkin presidentti on antanut ”siunauksensa” hänen suunnitelmilleen ”avata” aidattu alue;
- G. ottaa huomioon, että 8. lokakuuta 2020 Turkki laajensi laittomasti lupaa matkustaa Varoshan ranta-alueelle;
- H. ottaa huomioon, että tilanne muuttui, kun kansallismielinen Ersin Tatar valittiin laittomasti niin sanotuilla vaaleilla uudeksi kyproksenturkkilaisten johtajaksi 18. lokakuuta 2020, sillä toisin kuin edeltäjänsä Mustafa Akinci, joka kannatti yhdistymistä, Tatar tukee kahden valtion ratkaisua;
- I. katsoo, että Turkin presidentin Erdoğanin vierailu Kyproksen miehitetylle alueelle yhdessä äärioikeistolaisen kansallismielisen liikkeen (MHP) johtajan Devlet Bahçelin kanssa ja näiden ”päivällinen” Varoshassa 15. marraskuuta 2020, oli erittäin provosoiva ele, joka on herättänyt voimakkaita reaktioita myös kyproksenturkkilaisten keskuudessa;
- J. ottaa huomioon, että kaikissa aiemmissa neuvotteluissa, myös viimeisimmässä, Crans-Montanassa vuonna 2017 pidetyssä Kyprosta käsitelleessä konferenssissa, Famagustan suljettu osa sisällytettiin alueisiin, jotka olisi palautettava Kyproksen kreikkalaiselle hallinnolle sen jälkeen kun Kyproksen ongelma on ratkaistu kokonaisvaltaisesti ja sovitusti kahden yhteisön ja kahden alueen liittovaltion pohjalta;

- K. ottaa huomioon, että Turkin presidentti kehotti 15. marraskuuta 2020 käymään neuvotteluja ”kahdesta erillisestä valtiosta” Kyproksella tehdessään kiistanalaisen vierailun jaetun saaren pohjoisosaan, jota Turkki on miehittänyt lähes viiden vuosikymmenen ajan; ottaa huomioon, että kyproksenkreikkalaisten lisäksi myös lukuisat kyproksenturkkilaiset tuomitsivat presidentti Erdoğanin ”päivällisen” Varoshassa;
- L. ottaa huomioon, että Turkki jatkaa nykyisiä laittomia ja yksipuolisia sotilaallisia toimiaan itäisellä Välimerellä ja että ne loukkaavat EU:n jäsenvaltioiden (erityisesti Kreikan ja Kyproksen) suvereniteettia ja kansainvälistä oikeutta;
- M. ottaa huomioon, että Turkin suora tuki Azerbaidžanille Vuoristo-Karabahin konfliktin yhteydessä ilmentää Turkin maantieteellis-taloudellisten intressien lisäksi sen pidemmälle meneviä geopolittisiä tavoitteita;
- N. ottaa huomioon, että Turkin toistuvat ongelmat ihmisoikeuksien kunnioittamisessa ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamisessa ovat johtaneet siihen, että EU on keskeyttänyt liittymisneuvottelut sekä kaikki liittymistä valmistelevat tuet uudessa monivuotisessa rahoituskehityksessä vuosiksi 2021–2027;
1. tuomitsee jyrkästi Turkin yksipuolisen päätöksen ”avata” 8. lokakuuta 2020 alkaen osa Varoshan aidatusta alueesta, sillä se on asiaan liittyvien Varoshaa koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien vastainen ja heikentää mahdollisuuksia löytää ratkaisu Kyproksen kysymykseen;
 2. vaatii Turkkia kumoamaan tämän päätöksen ja pidättymään kaikkialla Kyproksessa kaikista yksipuolisista toimista, jotka voivat haitata mahdollisuuksia oikeudenmukaiseen ja rauhanomaiseen ratkaisuun ja jotka eivät edistä hyviä naapurussuhteita alueella; katsoo, että pyrkimyksiä asuttaa Varoshan mikä tahansa osa muilla kuin sen asukkailla ei voida hyväksyä, ja kehottaa siirtämään alueen YK:n hallinnon alaisuuteen;
 3. muistuttaa, että jos Turkin annetaan edetä Varoshaa koskevissa suunnitelmissaan, tilanteesta tulisi peruuttamaton ja näin ollen tavoitteesta päästä sopimukseen Kyproksen kysymyksestä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti mahdoton saavuttaa; palauttaa mieliin, että kansainvälinen yhteisö ja erityisesti EU ovat edelleen osapuolina asiassa eivätkä salli Turkin toteuttaa uhkauksiaan, sillä tästä aiheutuisi korjaamatonta vahinkoa Kyprokselle ja mahdollisuuksille löytää ongelmaan ratkaisu;
 4. toteaa olevansa edelleen sitoutunut siihen, että kysymyksen löydetään pysyvä, kokonaisvaltainen ja oikeudenmukainen ratkaisu Kyproksen kansan toiveita noudattaen ja poliittisesti yhdenvertaisten kahden yhteisön ja kahden alueen liittovaltion pohjalta asiaa koskevissa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa esitetyn mukaisesti;
 5. kehottaa Eurooppa-neuvostoa ryhtymään toimiin ja määräämään ankaria seuraamuksia Turkin laittomien toimien johdosta;
 6. tuomitsee jälleen jyrkästi Turkin laittomat toimet Kreikan ja Kyproksen aluevesillä, toteaa niiden olevan vastoin EU:n etuja ja kehottaa Turkin viranomaisia lopettamaan

nämä toimet, toimimaan hyvien naapuruussuhteiden hengessä ja kunnioittamaan Kyproksen tasavallan ja Kreikan suvereniteettia kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

7. panee huolestuneena merkille, että Turkin jatkuva etääntyminen yhä kauemmas eurooppalaisista arvoista ja normeista on aiheuttanut sen, että EU:n ja Turkin suhteet ovat historiallisen huonot ja kiristyneet niin paljon, että EU:n on kiireellisesti määriteltävä parempi geopoliittinen ja yleinen strategia lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin suhteilleen Turkkiin, erityisesti kun otetaan huomioon Turkin kasvava ulkopoliittinen itsevarmuus, joka on osaltaan lisännyt jännitteitä ja synnyttänyt epävakautta ja siten uhkaa rauhaa ja vakautta itäisen Välimeren alueella;
8. palauttaa mieliin 24. lokakuuta 2019 Turkin sotilasoperaatiosta Syyriassa antamansa päätöslauselman³, jossa parlamentti kehotti neuvostoa harkitsemaan maataloustuotteita koskevan sopimuksen mukaisten kauppaehtojen keskeyttämistä ja viimeisenä keinona EU:n ja Turkin joulukuusta 1995 voimassa olleen tulliliiton väliaikaista lakkauttamista;
9. pitää valitettavana, että sen sijaan että olisi kehottanut lopettamaan väkivaltaisuuksia ja käynnistämään uudelleen rauhanomaiset neuvottelut Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön ponnisteluja seuraten, Turkki päätti tukea ehdoitta äskettäisen Vuoristo-Karabahin konfliktin toisen osapuolen sotilaallisia toimia;
10. painottaa, että 27. marraskuuta 2019 tehty Turkin ja YK:n tunnustaman Libyan kansallisen sovinnon hallituksen välinen yhteisymmärryspöytäkirja, jossa määritetään uudet rajat näiden kahden maan merialueiden välillä, on kansainvälisen oikeuden vastainen eikä näin ollen sido oikeudellisesti kolmansia valtioita;
11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Yhdistyneille kansakunnille ja Turkille sekä käännättämään tämän tekstin turkin kielelle.

³ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2019)0049.